

2016

Trygg affär för kunderna och ett hållbart samhälle

Hållbarhet Länsförsäkringar AB värnar en långsiktig omsorg om kundernas trygghet. Runt om i länsförsäkringsbolagen drivs omfattande aktiviteter med långsiktig hållbarhet som utgångspunkt. Inom Länsförsäkringar AB har hållbarhet en viktig plats i alla delar av verksamheten.

Hållbarhet är vårt samhällsansvar

Vd-ord Länsförsäkringar arbetar långsiktigt med ansvarsfulla investeringar, samhällsengagemang och skadeförebyggande arbete - områden där vi genom vår starka marknadsposition verkligen kan göra skillnad.

Inom ansvarsfulla investeringar är vår övertygelse att välskötta, hållbara företag är mer lönsamma på sikt. Skadeförebyggande är både ett arbete för att underlätta vardagen för våra kunder och ett miljöarbete. Att undvika en skada är alltid en vinst för miljön och kunderna. Hållbarhet är också en trovärdighetsfråga; att vi lever som vi lär. Det är därför glädjande att flera svenska håll-

barhetsrankningar under 2016 visar att svenska folket och kunderna uppskattar ansträngningarna som görs av Länsförsäkringar på hållbarhetsområdet.

Ny teknik, nya vetenskapsresultat och förändrade kundbehov ställer nya krav på hur vi hanterar miljö- och samhällsutmaningar. Vi kommer att stärka erbjudandet och utveckla vår roll som samhällsaktör,

exempelvis när det gäller klimathot och naturskador. Likaså är integration och segregering frågor som vi vill påverka. Det är vårt samhällsansvar och här kan vi också göra skillnad.

Johan Agerman
Vd Länsförsäkringar AB

Intressentanalys

Prioriterade intressenter	Kommunikationsvägar	Frågeställningar
Ägare och styrelse	Rapportering, beslut, årsstämma	Verksamhetens uppdrag, policyer och riktlinjer, risker, långsiktiga mål
Kunder	Självutvärderingsenkäter, kundundersökningar	Tillgänglighet, service och kvalitet, ansvarsfulla investeringar, miljö- och samhällsansvar i erbjudandet, transparens
Medarbetare	Utbildning, medarbetarundersökningar	Uppförandekod för medarbetare, mångfald, arbetsmiljö och hälsa, kompetensutveckling
Leverantörer	Upphandling, självutvärderingsenkäter, strategisk leverantörsstyrning	Uppförandekod för leverantörer, gemensamma samhällsutmaningar, miljö- och samhällsansvar
Samarbetspartners och intresseorganisationer	Samarbeten, undersökningar och enkäter	Ansvarsfullt erbjudande, gemensamma samhällsutmaningar, klimatförändringar, miljö- och samhällsansvar
Myndigheter	Rapportering, samarbeten, undersökningar och enkäter	Ansvarsfullt erbjudande, miljö- och samhällsrelaterade risker, standarder och mätmetoder
Investorare	Rapportering, samarbeten, undersökningar och enkäter	Ansvarsfullt erbjudande, gemensamma samhällsutmaningar, miljö- och samhällsrelaterade risker

Hållbarhet i affären

Hållbarhet handlar om att ge ett ökat värde till kunderna och bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Genom att erbjuda tjänster inom bank och försäkring har Länsförsäkringar AB goda möjligheter att ta ekonomisk, miljömässig och social hänsyn i affärsbeslut och verksamhetsutveckling, vilket kommer kunder och övriga intressenter tillgodo. Detta är av betydelse för att vara en långsiktig partner för kunder och affärspartners.

Intressenter och väsentlighet

Väsentliga hållbarhetsfrågor identifieras och prioriteras i samverkan med prioriterade intressenter; kunder, ägare, medarbetare, leverantörer, samarbetspartners, intresseorganisationer, myndigheter och investerare.

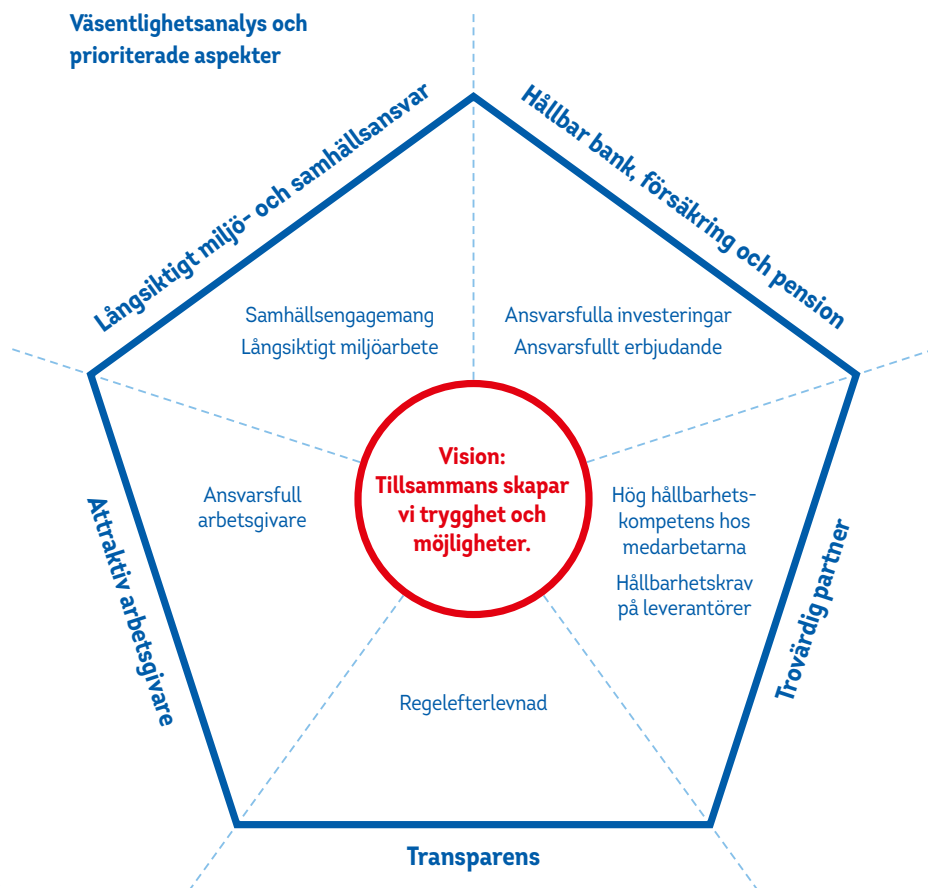
Länsförsäkringsbolagen har, som ägare och mottagare av Länsförsäkringar ABs leveranser, en särställning bland intressenterna, eftersom det ligger i Länsförsäkringar ABs uppdrag att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader. Länsförsäkringar AB för en kontinuerlig dialog med dessa intressentgrupper, se sidan 12.

Länsförsäkringar AB värnar om transparens kring risker och möjligheter för att intressenterna ska kunna göra goda bedömningar av hur de påverkar och påverkas av verksamheten. Miljö- och samhällsrelaterade risker kan påverka affären väsentligt. Möjligheter finns också att bidra än mer till en positiv miljö- och samhällspåverkan, till exempel i omställning och anpassning mot ett mer fossilfritt samhälle.

Mest väsentliga utmaningen

Klimatförändringar är en stor utmaning för Länsförsäkringar ABs hållbarhetsarbete, vilket bekräftas i dialog och samverkan med intressenterna. Klimatförändringarna, som är en konsekvens av ökade koldioxidutsläpp, ökar risken för global uppvärmning. Troligt är att ett varmare klimat som följs av extrema väderhändelser, som exempelvis stormar, skyfall och torka, får stora samhällsekonomiska konsekvenser. De skadliga effekterna för försäkringsbolag och banker är uppenbara. Länsförsäkringar AB strävar efter att begränsa och minska risken för klimatpåver-

Väsentlighetsanalys och prioriterade aspekter

kan främst i arbetet inom ansvarsfulla investeringar, skadeförebyggande arbete och i långsiktigt miljöarbete.

Direkt och indirekt påverkan

Länsförsäkringar AB genomför återkommande kartläggningar av risker och möjligheter samt av sin direkta och indirekta påverkan i hela värdekedjan, från leverantörer till medarbetare och kunder. Ett riskbaserat förhållningssätt är särskilt relevant inom områdena ansvarsfullt erbjudande, ansvarsfulla investeringar, regelefterlevnad och krav på leverantörer. En positiv miljö- och samhällspåverkan är särskilt framträdande inom områdena samhällsengagemang och det långsiktiga miljöarbetet.

Prioriterade hållbarhetsaspekter

Med utgångspunkt i intressentdialogen och med vägledning av redovisningsstandarden Global Reporting Initiative (GRI) har Länsförsäkringar AB identifierat åtta prioriterade hållbarhetsaspekter:

1. Ansvarsfullt erbjudande – försäkring och bank som tar hänsyn till miljö- och samhällsrisiker.
2. Ansvarsfulla investeringar – tar hänsyn till miljö- och samhällsrisiker och skapar god avkastning till kunderna.
3. Samhällsengagemang – skadeförebyggande, hälsofrämjande arbete och forskning.

4. Långsiktigt miljöarbete – ett proaktivt, förebyggande arbete för att begränsa klimatpåverkan och minska resursanvändningen.
5. Ansvarsfull arbetsgivare – med ambitionen att attrahera och behålla duktiga medarbetare.
6. Hög kompetens kring hållbarhet hos medarbetarna – bidrar till erbjudandet och internt i verksamheten.
7. Regelefterlevnad – med en hög ambition inom affärsetik och anti-korruption.
8. Krav på leverantörer – för hållbarhet i hela leverantörskedjan.

Policy och övergripande styrning

Hållbarhetsarbetets åtta prioriterade aspekter samlas i hållbarhetspolicyn. Målsättningen med denna policy är att tydliggöra styrning och inriktning, målsättningar och aktiviteter samt uppföljning och kommunikation av arbetet. Hållbarhetsarbetet tydliggörs i följande policydokument och instruktioner: ägarpolicy, kreditpolicy, inköps- och upphandlingspolicy, uppförandekod för leverantörer, uppförandekod för medarbetare, policy mot otillbörliga förmåner, policy för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt riktlinjer för tjänsteresor och tjänstebil.

Hållbar bank, försäkring och pension

Erbjudande Länsförsäkringar ABs övertygelse är att investeringar som sker ansvarsfullt och ett erbjudande som tar hänsyn till miljö- och samhällsrelaterade risker bidrar till nöjda kunder och en hållbar samhällsutveckling.

Ansvarsfulla investeringar

Länsförsäkringar AB med dotterbolag investerar i bolag över hela världen. Utgångspunkten är att välskötta, hållbara bolag är en långsiktigt god investering. Bolagen bör hantera risker och möjligheter kring affäretik, miljö och sociala frågor på ett ansvarsfullt sätt för att vara långsiktigt konkurrenskraftiga. Länsförsäkringar AB har skrivit under FN-initiativet PRI – Principer för ansvarsfulla investeringar – för att markera detta.

Länsförsäkringar AB placerar kundernas pensionskapital och erbjuder högt rankade egna fonder och rekommenderade externa fonder. Internationella konventioner, aktiv ägarstyrning, förvaltarurval och samarbeten är grunden för arbetet inom ansvarsfulla investeringar. Länsförsäkringar AB eftersträvar transparens för att redogöra för arbetssätt och rutiner gällande ansvarsfulla investeringar.

Internationella konventioner

Arbetet med ansvarsfulla investeringar utgår från de internationella konventioner som Sverige har undertecknat inom miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption samt kontroversiella vapen (kärnvapen, klustervapen, biologiska och kemiska vapen samt personminor). Samarbete sker med ett externt etikkonsultföretag för att analysera bolagen utifrån dessa konventioner. Med analysen som utgångspunkt söker Länsförsäkringar AB att genom dialog påverka bolag som bryter mot konventionerna. Det sker med målet att det

analyserade bolaget ska upphöra med kränkningen samt vidta förebyggande åtgärder för att förhindra att liknande incidenter upprepas. Om dialogen inte når avsett resultat kan innehavet som en sista utväg avyttras. Majoriteten av noterade aktie- och kreditobligationsinnehav analyseras på detta sätt. Analysen görs för direktinvesteringar och externa fonder i Länsförsäkringar ABs investeringsportföljer, för Länsförsäkringars egna fonder samt

för Länsförsäkringars fondtorgs rekommenderade fonder.

Länsförsäkringar AB har även en dialog med bolag kring hållbarhetsfrågor i ett förebyggande syfte. Ett förebyggande område under 2016 var risken för barnarbete inom kakaoindustrin, ett annat område var vattenrisker inom ett urval bolag på tillväxtmarknader.

Aktiv ägarstyrning

I ägarstyrningen ingår bolagsdialoger kring hållbarhetsfrågor, ett aktivt deltagande i portföljbolagens valberedningar för att påverka styrelsesammansättningen samt röstning på bolagsstämmor. En långsiktig målsättning är att öka mångfalden i portföljbolagens styrelser vad gäller kön, ålder och bakgrund. Under stämposäsongen 2016 uppgick andelen kvinnliga styrelseledamöter till 41 procent i de bolag där Länsförsäkringar Fondförvaltning deltog i valberedningen. Länsförsäkringar AB röstar på bolagsstämmor i huvudsak i de bolag, som ingår i de egna fonderna, och där ett väsentligt ägande finns eller där det av andra skäl är viktigt att rösta.

Aktiviteterna inom ansvarsfulla investeringar

	2016	2015
Antal reaktiva ¹⁾ bolagsdialoger kring hållbarhet som fördes via etikkonsult för Länsförsäkringar ABs räkning ²⁾	107	105
Varav antal reaktiva bolagsdialoger som Länsförsäkringar AB varit engagerade i kring hållbarhet	30	38
Antal förebyggande dialoger kring hållbarhet	19	24
Antal uteslutna bolag kring hållbarhet ³⁾ exklusive kolbolag	27	28
Antal bolagsstämmor där röstning skett ⁴⁾	36	22
Deltagande i valberedningar	13	12

¹⁾ Reaktiva bolagsdialoger avser dialoger med bolag där en hållbarhetsincident har inträffat.

²⁾ Det etikkonsultföretag som anlitas har dialoger med bolag som hamnar i deras etiska filter för Länsförsäkringar ABs och övriga kunders räkning. Därtill har flera av Länsförsäkringar ABs externa förvaltare en löpande dialog med bolag kring hållbarhetsfrågor.

³⁾ Avser uteslutningar från direktägda aktier och kreditobligationer.

⁴⁾ Avser ordinarie och extra bolagsstämmor.

Samarbeten med andra investerare

Länsförsäkringar AB är aktiv medlem i Hållbart Värdeskapande, ett samarbetsprojekt mellan 17 av Sveriges största institutionella investerare och NASDAQ Stockholm. Syftet med projektet är att lyfta betydelsen av att bolagen arbetar strukturerat med hållbarhetsfrågor. Enligt 2016 års bolagsenkät till de 200 största svenska börsbolagen, svarade majoriteten av bolagen att de har processer och riktlinjer för sitt hållbarhetsarbete och hållbarhet finns på styrelsens agenda.

Länsförsäkringar AB är aktiv medlem i Swesif, en branschsammanlutning för hållbara investeringar. Under 2016 vidareutvecklade Swesif Hållbarhetsprofilen, en branschstandard med information om hur fonder tillämpar hållbarhetskriterier i sin förvaltning, vilken syftar till att underlätta för fondsparare att jämföra fonder.

Under året deltog Länsförsäkringar AB i Svensk Försäkrings och i Fondbolagens Förenings arbetsgrupper med att ta fram ett gemensamt branschmått för att mäta koldioxidavtryck i investeringar samt i ett par samarbetsprojekt rörande klimatfrågor via CDP och PRI. CDP är en organisation som samlar miljöinformation från bolag utifrån finansiella aktörers och investerares krav och behov om bolagens negativa miljöpåverkan.

Krav på externa förvaltare

Majoriteten av Länsförsäkringar ABs investeringar förvaltas av externa förvaltare genom fonder eller diskretionära mandat. Investeringsfilosofin bygger på att använda ledande förvaltare i Sverige och utomlands med olika placeringsområden och förvaltningsinriktningar. Vid upphandling av nya förvaltare ställs hållbarhetskrav. Årligen sker uppföljning av hur förvaltarna integrerar hållbarhetsfrågor i sin förvaltningsmodell. Majoriteten av förvaltarna har skrivit under PRI och under 2016 ökade flera av dem sitt fokus på hållbarhetsfrågor i investeringsanalys, investeringsbeslut och i påverkansdialoger.

Klimatrisker i investeringar

I förvaltningen av kundernas pensionskapital fattas beslut som både påverkar och påverkas av klimatförändringarna och dess följder. Fossil energi i allmänhet och kolkraft i synnerhet orsakar stora koldioxidutsläpp. Länsförsäkringar AB ser stora finansiella risker i att investera i bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen eftersom fossila tillgångar riskerar att bli så kallade strandade tillgångar. Under 2016 valde Länsförsäkringar AB att för alla egna fonder och direktinvesteringar, avyttra gruvbolag och energibolag med mer än 50 procent av sin omsättning från förbränningskol, för att minska sitt koldioxidavtryck.

Länsförsäkringar AB mäter koldioxidavtryck för sina investeringar i enlighet med det internationella initiativet Montreal Pledge sedan 2015 samt Fondbolagens Förenings och Svensk Försäkrings rekommendationer. För att mäta koldioxidavtrycket i aktiefonder används analysföretaget Trucost. Under 2016 försökte Länsförsäkringar AB genom dialog få flera bolag att börja rapportera sina utsläpp eftersom många bolag inte gör det.

På lansforsakringar.se finns mer utförlig information om ägarpolicy, ägarstyrning, urvalsprocess av förvaltare, samarbeten med investerare, bolagsdialoger, uteslutna bolag samt koldioxidavtryck för Länsförsäkringar ABs egna fonder.

Försäkringar för ett hållbart samhälle

Länsförsäkringar Sak kompletterar länsförsäkringsbolagens försäkringserbjudande med specialprodukter för att möta kundernas behov, till exempel märkes-, ansvars- och specialförsäkring, återförsäkringsskydd samt nya produkter med tillväxtpotential.

När de nya produkterna uppnått en viss volym övergår de till att bli en del av länsförsäkringsbolagens försäkringserbjudande, till exempel återvinningstjänsten till lantbrukarna. Återvinningstjänsten är länsförsäkringsbolagens erbjudande i samarbete med Håll Sverige Rent och lokala entreprenörer för att minska skrot och miljöfarligt avfall på den svenska landsbygden.

Internationella samarbeten kring hållbarhet

I slutet av 2016 undertecknade Länsförsäkringar Sak, som första svenska försäkringsbolag, Principles for Sustainable Insurance (PSI), det största internationella samarbetsinitiativet mellan FN och försäkringsbranschen för hållbar försäkring. Länsförsäkringar Sak vill genom undertecknandet visa sitt ställningstagande för ökad transparens kring hållbar försäkring och samhällsansvar samt påverkansarbete och samverkan för en minskad klimatpåverkan.

Länsförsäkringar AB har sedan tidigare signerat Geneva Associations Kyoto-uttalande, som uppmanar världens försäkringsbolag att i arbetet med kunder, beslutsfattare och branschkollegor medverka till en minskad miljöpåverkan. Geneva Association, som funnits i 40 år, har ett globalt samarbete i försäkringsbranschen kring ekonomiska, politiska och sociala frågor.

Trygghet i olika livssituationer

Länsförsäkringar har flera erbjudanden som ger ekonomisk trygghet för kunderna i olika livssituationer. Försäkringen "Bo Kvar" ger skydd vid dödsfall, sjukdom och arbetslöshet och erbjuds till dem som tar bolån i Länsförsäkringar Hypotek. Ett annat exempel är försäkringen "Senior", som lanserades i början av 2017. Det är en anpassad sjukvårdsförsäkring för äldre privatpersoner som behöver en sjukförsäkring efter det att maximal ålder uppnåtts för att kunna inneha sjukvårdsförsäkring.

Hållbarhetskrav på återförsäkringsbolag

Länsförsäkringar Sak hanterar länsförsäkringsgruppens återförsäkringsskydd samt tecknar mottagen internationell återförsäkring. Under 2016 inledde Länsförsäkringar Sak en dialog med de återförsäkringsbolag som man samarbetar med om att de ska ha signerat Länsförsäkringar ABs uppförandekod för leverantörer eller ställt sig bakom FN Global Compacts principer. Vid en kartläggning genomförd under hösten 2016 mötte 74 procent av återförsäkringsbolagen minst ett av dessa kriterier.

Oklara försäkringsfall

Länsförsäkringar ABs målsättning är att kundkollektivet behandlas korrekt och att rätt ersättning betalas ut till rätt person. Försäkringsbedrägerier är ett problem för hela försäkringsbranschen och därför angeläget att motverka. Länsförsäkringar AB utreder oklara försäkringsfall och misstänkta bedrägerier i försäkringsärenden. En viktig del i arbetet är utbildning av skadehandläggare, samverkan samt riktade aktiviteter. Under året bedrevs bland annat en nationell insats rörande arrangerade trafikolyckor. Utredningsverksamheten nekade under året ersättningar och återkrävde felaktigt utbetalda belopp som totalt uppgick till betydande belopp.

Kreditgivning som värnar hållbarhet

Genom att verka för en ansvarsfull kreditgivning kan Länsförsäkringar Bank bidra till ett ökat kundvärde, en finansiell stabilitet och en hållbar samhällsutveckling. Stödet för och skyddandet av FN Global Compacts principer är av betydelse för kreditgivningen.

Affärsmodell med låga hållbarhetsrisker

All Länsförsäkringar Banks utlåning sker i Sverige med en god geografisk spridning och i svenska kronor, främst inriktad på privatpersoners bolån och på små familjeägda lantbruk med låg risk. Affärsmodellen inom kreditgivning har således relativt låga kreditrisker. Banken har ingen utlåning till stora företagssektorn där de miljö- och samhällsrelaterade riskerna typiskt sett är betydligt större.

Kreditpolicyn, som utgör grunden för kreditgivning, etablerar kriterier för acceptabel risk och identifierar områden med

höga risker inom hållbarhet som kräver speciella överväganden. Den ställer höga krav på kundernas återbetalningsförmåga samt säkerheternas kvalitet. Kreditberedningsprocessen tillsammans med rådgivarnas lokala kund- och marknadskännedom ger goda förutsättningar för en utlåningsportfölj med en hög kreditkvalitet och låga hållbarhetsrisker.

Miljö- och samhällsrelaterade risker

Miljörisker och miljöansvar för lantbruk och företag regleras i ett omfattande regelverk med ett antal olika tillsynsmyndigheter. I kreditberedningen följs miljörelaterade risker upp utifrån punkter om exempelvis tillståndspliktig och icke tillståndspliktig verksamhet samt övrig bedömning av företagets verksamhet. Vid analys avseende risker som handlar om mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga risker, korruption eller annan kriminell verksamhet kan bedömning av bransch, verksamhet, former för anställd och inhyrd personal samt övrig relevant informationsinhämtning utgöra utgångspunkt för vidare kontroll. Den sammanvägda bedömningen av de identifierade riskerna kan därefter bli att krediten avslås.

Samarbete med Bankföreningen

Under 2016 deltog Länsförsäkringar Bank i Bankföreningens arbetsgrupp tillsammans med andra svenska banker för att ta fram ett branschinitiativ i form av en hållbarhetsöversikt med syftet att tydliggöra bankens hållbara kreditgivning till företag för konsumenterna. Den första hållbarhetsöversikten kommer att publiceras av respektive bank under våren 2017.

Upplåning som värnar hållbarhet

Länsförsäkringar Banks huvudsakliga finansieringskällor utgörs av inlåning samt av upplåning genom säkerställda obligationer. De säkerställda obligationerna har högsta kreditvärderingsbetyg från Moody's och S&P Global Ratings, vilket indikerar en låg kreditrisk.

Investernas fokus på hållbarhetsfrågor har ökat. Detta märks både i direkt dialog med investerna och i enkäter som ratingföretag inom hållbarhet genomför på uppdrag av investerna. Efterfrågan på så kallade gröna obligationer har ökat på kapitalmarknaden och utvecklingen följs löpande. Bankens ambition är att fortsatt öka transparensen kring verksamhetens låga miljö- och samhällsrelaterade risker samt tydliggöra det fortsatta arbetet avseende hållbarhet i allmänhet.

Digitalt blir enkelt och tillgängligt

Länsförsäkringars kunder har tillgång till 125 kontor runt om i hela landet där 23 länsförsäkringsbolag finns. När det fysiska kundmötet kompletteras med digitala tjänster ökar tillgängligheten för Länsförsäkringars kunder. Utöver de som aktivt väljer digitala kundmötesplatser erbjuds ett alternativ till de som tidigare inte haft möjlighet att ta sig till ett kontor på grund av långa avstånd, funktionsnedsättning eller som önskar service utanför ordinarie kontorstid. Digitaliseringen minskar dessutom miljöpåverkan tack vare färre kundutskick, brev, pappersutskrift och transporter. Andelen digitalt distribuerade kundutskick uppgick till 34 procent för 2016 jämfört med 30 procent 2015.

Utmärkelser inom hållbarhet

Enligt Sustainable Brand Index 2016 fick Länsförsäkringar högsta betyg bland svenska försäkringsbolag. I Hållbarhetsrankingen 2016 fick Länsförsäkringar högsta betyg bland både banker och försäkringsbolag i Sverige. Bägge undersökningarna bygger på enkäter med konsumenter och visar att det svenska folket och kunderna uppskattar ansträngningarna som görs av Länsförsäkringar på hållbarhetsområdet.

SUSTAINABLE
BRAND INDEX

Långsiktigt miljö- och samhällsansvar

Miljö och samhälle I Länsförsäkringar ABs uppdrag från länsförsäkringsbolagen ingår att utveckla det skadeförebyggande arbetet, aktivt ingå i olika samarbeten och bedriva forskning som bidrar till ett hållbart samhälle.

Skadeförebygga är ett miljöarbete

Att undvika en skada är alltid en vinst för miljön och kunderna. Den skadeförebyggande verksamheten bidrar till en minskad miljöpåverkan med mindre avfall, energi, material, transporter och andra resurser både vid skadehändelsen och vid återställandet och reparationen. Störst miljöpåverkan har natur-, vatten-, brand- och motorskador, som är Länsförsäkringars fokusområden i det skadeförebyggande arbetet. I den skadeförebyggande verksamheten samarbetar Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsbolagen med andra företag, bransch- och intresseföreningar samt myndigheter i Sverige och internationellt.

Länsförsäkringar AB tar fram metoder och standarder i det skadeförebyggande arbetet på uppdrag av länsförsäkringsbolagen. Länsförsäkringsbolagen ansvarar i första hand för kundrelationerna och informerar alla försäkringstagare om skaderisker och hur de kan undvikas och förebyggas.

En genomsnittlig vattenskada i ett hem innebär runt 300 kilo koldioxidutsläpp. Vattenskador kan undvikas genom val av rätt material och genom installation av

varningsindikatorer. En villabrand ger i genomsnitt ett koldioxidutsläpp på 25 ton. Bränder orsakar även andra kemiska utsläpp i luft, mark och vatten. En brandsanering och ett återställande av ett hus kräver mycket energi, nya eller återvunna resurser, och orsakar stora mängder avfall.

Klimatpåverkan och naturskador

För försäkringsverksamheten är den globala uppvärmningen en finansiell risk som över tid har svåröverblickbara konsekvenser. Troligt är att ett varmare klimat som följs av ökade risker för naturskador i form av extrema väderhändelser som skyfall, stormar och översvämningar kommer att innebära en risk för ökade utbetalningar för väderrelaterade försäkringsskador, med stora variationer mellan åren och över olika delar av landet. Omställningsproblemen för att hantera den finansiella risken och minska klimatförändringarnas konsekvenser innebär i många avseenden en ny situation. Att använda historiska data och samband riskerar att leda till en systematisk underskattning av riskerna i och med den ökande trenden.

Under året infördes i länsförsäkringsgruppen en nationell plan för att förebygga naturskador och i slutet av året hade naturskadesamordnare utsetts på nästan alla 23 länsförsäkringsbolag.

I Svensk Kvalitetsindex kundnöjdhetsmätning bland sakförsäkringsbolag för 2016 fick Länsförsäkringars förebyggande av skador kopplade till klimatförändringar högsta betyg.

Återförsäkring och naturskador

Länsförsäkringar Sak är en av Europas större köpare av återförsäkring av skog och mark och länsförsäkringsbolagen försäkrar en stor del av all försäkrad skog i Sverige.

Återförsäkringsskyddet har på senare år påverkats allt mer av den ökade risken för naturskador. För att löpande följa och bedöma denna risk finns hos Länsförsäkringar Sak tillgång till en omfattande skadestatistikdatabas. Ny teknik och nya metoder bidrar i detta arbete. Med hjälp av exempelvis kartering kan geografiska informationssystem (GIS) utvecklas som bland annat används för att kartlägga och bedöma risker.

Motorförsäkring

Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsbolagen arbetar för att minska antalet olyckor i trafiken. Detta har bland annat lett fram till ett gemensamt arbetssätt och en statistikdatabas som kallas "Skada på karta". Vid en olycka eller incident inom motor och trafik rapporteras denna geografiskt och den samlade incident- och olycksstatistiken ger kunskap om var olyckor sker och varför, samt ger förutsättningar för att förebygga trafikskador långsiktigt i samverkan med väghållare och kommuner.

Hållbarhet vid skadereparation

Länsförsäkringar AB har på uppdrag av länsförsäkringsbolagen tagit fram en LUPIN-certifiering av bilverkstäder i samarbete med Autoteknik. De flesta länsförsäkringsbolagen har anslutit sig till certifieringen, som säkerställer uppfyllelse av miljökrav hos de bilverkstäder som används för skadereparation. Trafikförsäkringsföreningens kvalitetsmätning 2016 visade att två av fem bilverkstäder generellt brister i kvalitet, exempelvis i lackeringsarbeten och rostskydd. Mätningen visade att LUPIN-certifierade bilverkstäder till 45 procent hade färre brister. Under året inleddes arbetet med att höja kraven för att hantera miljö- och samhällsrelaterade risker.

Länsförsäkringsbolagen ställer höga kvalitetskrav i samband med skadereparation av fastigheter och bostäder. Tillsammans med Länsförsäkringar AB vidareutvecklas metoder och system för att ställa krav på de företag som reparerar byggnads-

skador. Dialog förs med företagen om byggmetoder, återvinning och material som minskar negativ miljöpåverkan.

Hälsa för en hållbar livsstil och ett hållbart arbetsliv

Länsförsäkringar är en av Sveriges ledande aktörer inom sjukvårds-, sjuk- och olycksfallsförsäkring och deltar aktivt i samhällsdebatten kring en god hälsa och ett hållbart arbetsliv. Sjukvårdsförsäkringen bygger på förebyggande hälsotjänster och rätt vård i rätt tid med effektiv rehabilitering. För att säkerställa att den vård som förmedlas är medicinskt motiverad och ger långsiktigt bästa resultat för kunderna används så kallad oberoende medicinsk granskning. Syftet är att vårdgivarna ska följa samma riktlinjer för de behandlingsformer som är rekommenderade vid olika besvär, vilket gör att vård och rehabilitering ger ett bättre resultat för kunderna.

De förebyggande hälsotjänsterna syftar till att främja god hälsa och förebygga av ohälsa genom till exempel minskad stress, bättre sömn och en sundare livsstil. Här ingår bland annat hälsoprofil för medarbetare och organisationer, webbaserade hälsoprogram, personligt samtalsstöd och chefsstöd. I effektiv rehabilitering ingår inte bara medicinsk utan även arbetslivsinriktad rehabilitering, och dessutom behandling av beroende och missbruk.

➔ På lansforsakringar.se finns mer information om skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete för god hälsa.

Hälsofrämjande och skadeförebyggande för djur

Agria är marknadsledare inom djurförsäkring i Sverige och arbetar med skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete för djur och stödjer aktivt forskning kring djurs hälsa. Kunderna är medvetna och engagerade i frågor som rör deras djur och veterinärvård till dem. Agria ger råd och information via hemsidan, appen och andra insatser, till exempel i tjänsten Telefonveterinären och podcasten Pälspodden. Riktade insatser görs mot barn och unga för att ge kunskap om olika husdjur och värdet av att ha ett eget husdjur.

Djursjukvården utvecklas i en riktning mot att erbjuda allt mer omfattande vård av djur, där djursjukvården ligger allt närmare humansjukvården. Agria vill bidra till diskussionen om etiska ställningstaganden och utveckla försäkringsprodukter som stöttar hög etik och gott omhändertagande i djursjukvården och som även möter olika djurägares behov av vård.

Agria stödjer forskning om de djurslag som Agria försäkrar. Forskningsstödet, som baseras på en del av premieintäkten, är inriktat på djurs hälsa och på djurens betydelse för människan och samhället. Agria har en unikt omfattande skadestatistik, vilken används av forskare och avelsklubbar i arbetet för ökad djurhälsa och hållbarhet.

➔ På agria.se finns mer information om skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete för djur.

Länsförsäkringsbolagens forskningsfond

Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsbolagen stödjer sedan många år tillbaka vetenskaplig forskning kring människors trygghet genom Stiftelsen Länsförsäkringsbolagens Forskningsfond. Forskningen ska bidra till ökad ekonomisk och fysisk trygghet i samhället. Resultaten görs allmänt tillgängliga samt omsätts i allt ökande utsträckning i den egna verksamheten mot kund. Två teman, tryggt boende och oskyddad trafikant, har varit prioriterade områden under 2016. Under året lanserades Forskningspodden, en podcast om aktuella omvärldsförändringar och forskningsresultat som Länsförsäkringar bidragit till.

Forskningsfondens inleda projekt

Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling vid Linköpings universitet inledde under 2016 det treåriga forskningsprogrammet "Nudging my future self: beteendeekonomiska studier av yngres finansiella beslut". Likaså startade projektet "Ömsesidighet i den svenska försäkringsmodellen" vid Uppsala universitet. Stiftelsen beslutade vidare att bidra till forskning vid Ersta Sköndal högskola under programtiteln "Tillitens geografi: lokalsamhälletillit i ett Sverige i förändring" samt att utlysa medel för urbaniseringsforskning med fokus på villkor för tillväxt i olika regionala miljöer.

På lansforsakringar.se finns mer information om Länsförsäkringars forskningsarbete.

Mikroförsäkring i ICMIF-samarbete

Länsförsäkringar AB stödjer sedan 2016 projektet Uplift i Indien, vars syfte är att fler människor ska få tillgång till hälsoförsäkring. Projektet sker inom ramen för "The ICMIF 5-5-5 Mutual Microinsurance Strategy", där begreppet 5-5-5 står för ambitionen att inom fem år i fem utvecklingsländer nå fem miljoner låginkomst-hushåll med en mikroförsäkring. Länsförsäkringar AB bidrar finansiellt och med kompetens som överförs till befintliga ömsesidiga och kooperativa verksamheter i Mumbai och Pune i Indien.

Hälsa och miljö är sammanlänkande. Det förändrade klimatet ökar påfrestningarna för en redan utsatt befolkning i dessa länder. Det betyder också att själva arbetet blir något bredare än en renodlad hälsoförsäkring, till exempel i frågor som rör minskad negativ miljöpåverkan, rent vatten, sanitet och möjlighet till hygien, vilket är grundläggande för att människor och samhällen ska utvecklas och fattigdom bekämpas.

Samarbete med ECPAT

Länsförsäkringar Bank ingår i Finanskoalitionen mot barnsexhandel som samverkar med ECPAT i Sverige (End Child Prostitution, Child Pornography, and Trafficking of Children for Sexual Purposes). Finanskoalitionen mål är att förhindra att det svenska betalningssystemet missbrukas för köp av sexuella övergreppsbilder på barn och sexhandel med barn samt att skapa opinion mot denna brottsliga verksamhet. Medlemarna arbetar aktivt för att informera

medarbetare och kunder, har implementerat riktlinjer mot barnsexhandel och är med och ökar kunskapen om problematiken för att proaktivt kunna bidra i det förebyggande arbetet.

Länsförsäkringar AB har dialog med exempelvis sina leverantörer inom hotell- och resebranschen för att informera om och förebygga risken för och stoppa trafficking och barnsexhandel.

Trovärdig partner

Kompetens och krav Länsförsäkringar ABs kompetens inom hållbarhet, inklusive miljö, samt krav på leverantörer är viktiga aspekter för trovärdigheten som partner.

Hållbarhetskrav på leverantörer

Länsförsäkringar AB tar ekonomisk, social och miljömässig hänsyn vid upphandling och inköp för att hantera affärsrisker och skydda FN Global Compacts principer. Upphandlingar genomförs i konkurrens så att varor och tjänster med rätt kvalitet och minsta möjliga samhällspåverkan anskaffas till en totalkostnad som långsiktigt är mest ekonomiskt fördelaktig. Uppförandekoden för leverantörer definierar krav om mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, miljö och affärsetik. Leverantörerna, och deras underleverantörer, förväntas efterleva principerna i uppförandekoden.

Hållbarhetskrav ställs på externa förvaltare i arbetet inom ansvarsfulla investeringar och på återförsäkringsbolag i Länsförsäkringar Saks verksamhet, se sidan 15.

Inköp, riskbedömning och arbetssätt

Länsförsäkringar ABs inköp sker i huvudsak från leverantörer i Sverige. Inom IT sker inköp från leverantörer med verksamhet i Sverige men även i andra länder, exempelvis Indien. De mest betydande leverantörerna finns inom kategorierna IT & telekom, hälsa & sjukvård, konsulttjänster, marknad & kommunikation, finansiella tjänster samt kontorsförvaltning. Länsförsäkringar ABs cirka 90 största leverantörer utgör 80 procent av total fakturerad inköpsvolym. Konsolideringsgraden ger förutsättningar för en effektiv leverans-, hållbarhets- och affärsmässig uppföljning av leverantörerna.

Vid upphandling och strategiska möten med större leverantörer görs löpande bedömningar av miljö- och samhällsrelaterade risker utifrån land, bransch och bolag. Ambitionen är att säkerställa att leverantörerna efterlever och skyddar principerna i uppförandekoden för leverantörer. Uppförandekoden för leverantörer är en del av inköpsavtalet för alla nya leverantörer.

De större leverantörerna, motsvarande 60 procent av totala inköp faktureringsmässigt, har under de senaste två åren svarat på självutvärderingsenkäter. Svaren följdes sedan upp med respektive leverantör. Inga väsentliga risker identifierades utifrån enkätsvaren och uppföljningen.

I det fortsatta arbetet med att implementera uppförandekoden för leverantörer kommer arbetssätten vidareutvecklas. I den strategiska avtalsstyrningen kommer en bredare och djupare dialog om hållbarhetsfrågor att införas. Rutiner för att bedöma behovet av stickprovskontroller och revisioner hos leverantörer ingår i detta arbete.

Samarbeten och rundabordssamtal

Under året deltog Länsförsäkringar AB i två rundabordssamtal med större företags inköpschefer och hållbarhetschefer för att diskutera hur leverantörernas efterlevnad av uppförandekoder för leverantörer och skyddandet av FN Global Compacts principer säkerställs. Vid rundabordssamtalen diskuterades bland annat bransch- och landspecifika samhällsutmaningar, samarbeten och tredjepartskontroller.

Minskad resursanvändning

ISO 14001 är vägledande för miljöarbetet. Strategin för att minska klimatpåverkan från den egna verksamheten är främst energieffektivisering, övergång till förnybara källor, nyttjande av grön el, minskat resande, ökad användning av digital mötes teknik samt klimatkompensation för de delar som återstår.

Koldioxidutsläpp i egen verksamhet

I den egna verksamheten är tjänsteresor och uppvärmning de största koldioxidutsläppskällorna, där flygresor står för störst andel koldioxidutsläpp. Koldioxidutsläppen för 2016 var något lägre jämfört med före-

gående år med en minskning om 1 procent. Ett flertal aktiviteter och tydliggöranden i styrningen har genomförts för att minska koldioxidutsläppen, till exempel att resa med tåg istället för flyg eller bil där det är lämpligt och distansmöten via webb, video och telefon istället för resa. Under året genomfördes 2 162 (1 477) digitala möten. I början av 2016 beslutades dessutom om en dubbel klimatkompensation för de totala koldioxidutsläppen i verksamheten.

Effektivisering och förnyelsebart

Användning av förnybara energikällor eftersträvas och för uppvärmning används fjärrvärme. Fastighetsdelen är märkt med Bra Miljöval. Kontorsfastigheterna är Green Building-certifierade. En av fastigheterna har dessutom betyget Silver enligt Miljöbyggnad, tack vare valet av energi, byggmaterial och inomhusmiljö. Kontinuerligt ses arbetssätten över för en mer energieffektiv elförbrukning och uppvärmning bland annat genom elbesparingsappen Green Fingerprint.

Ett kontinuerligt effektiviseringsarbete genomförs i kontorsverksamheten för att minska negativ miljöpåverkan inom flera områden vad gäller material, återvinning och avfall. Under 2016 utsågs Länsförsäkringar AB av samarbetspartnern Coor till Årets miljöstjärna för arbetet med att minska negativ miljöpåverkan. Internt i verksamheten sorteras allt avfall och kontorsmaterial och återvinns i första hand.

Koldioxidutsläpp i verksamheten

Källa för koldioxidutsläpp ¹⁾	CO ₂ -utsläpp, kg 2016	Förbrukning mWh 2016	CO ₂ -utsläpp, kg 2015	Förbrukning mWh 2015
Fjärrvärme – fastigheter och kontor	68 138	1 068	70 303	846
Elförbrukning – verksamhet	26 111	3 072	24 955	2 934
Elförbrukning – fastighet	8 487	998	8 330	980
Pappersutskrifter	4 956	26 221 ²⁾	5 244	27 734 ²⁾
Totalt	107 692	5 138	108 832	4 760
Källa för koldioxidutsläpp ³⁾	CO ₂ -utsläpp, kg 2016	Körda km 2016	CO ₂ -utsläpp, kg 2015	Körda km 2015
Flygresor	556 816	4 465 921	552 350	4 423 574
Bilresor – tjänstebil	177 198	1 510 907	188 239	1 608 883
Bilresor – privatbil	29 257	230 368	31 276	236 937
Tåg	3	941 507	2	832 394
Totalt	763 274	7 148 703	771 867	7 101 788
Totalt koldioxidutsläpp i verksamheten	870 966		880 699	
Sorterat avfall till materialåtervinning	Återvunnet, kg 2016		Återvunnet, kg 2015	
Wellpapp	14 595		7 044	
Kontorsblandat papper	16 960		18 712	
Metall	3 713		1 171	
Lysrör	0		1 420	
Lågenergilampor	1 600		377	
Glasförpackningar	3 229		3 581	
Elektronikavfall	6 393		3 044	

¹⁾ Scope 2 enligt GHG-protocol.

²⁾ Pappersutskrifter kg.

³⁾ Scope 3 enligt GHG-protocol.

Attraktiv arbetsgivare

Medarbetare Öppenhet och mångfald ligger helt i linje med företagets kultur och värdegrund. En övertygelse finns om att olikheter berikar. Länsförsäkringar AB har en hög ambition i sitt fortsatta mångfaldsarbete.

En av Sveriges mest attraktiva arbetsgivare

Länsförsäkringar AB har som ambition att vara en ansvarsfull och spännande arbetsgivare. Det finns stora möjligheter till utveckling och karriär. Vid rekrytering ska en god affärsetik och goda värderingar samt mångfalds- och jämställdhetsarbetet bidra till en företagskultur som gör att de bästa talangerna attraheras och söker sig till Länsförsäkringar AB. Tillsammans med de 23 länsförsäkringsbolagen kommuniceras kontinuerligt kring arbetsgivarerbjudandet – via sociala och digitala kanaler och i möten med kandidater på arbetsmarknadsdagar och campus till exempel Womens Finance Day på Handelshögskolan och Armada på KTH.

När yrkesverksamma yngre akademiker svarade på Universums Karriärbarometern mottog Länsförsäkringar för nionde året i rad utmärkelsen "Försäkringsbranschens mest attraktiva arbetsgivare" och är det enda försäkringsbolag som är bland de 100 mest attraktiva arbetsgivarna. När landets högskoleekonomer svarade på Universums Företagsbarometern fick Länsförsäkringar samma utmärkelse för fjortonde året i rad.

Bra intern attraktivitet

Länsförsäkringar ABs interna attraktivitet som arbetsgivare mäts enligt Net Promotor Score (NPS). Årets NPS i medarbetarundersökningen var 21, jämfört med benchmark 29 för de bästa företagen. Samtliga index i medarbetarundersökningen visade mycket goda resultat:

Index	2016	2015	High performing benchmark ¹⁾
Nöjd medarbetare (NMI)	94	94	94
Ledarskap (LSI)	78	79	81
Engagemang (EI)	81 ²⁾	80	84

¹⁾ High Performing benchmark är baserat på resultat från cirka 70 000 svar från högpresterande företag.

²⁾ Att öka medarbetarnas engagemang från 80 till 81 i index var ett mål i affärsplanen. Undersökningen visade att det finns en stor vilja att vara med och påverka och arbeta mot en kultur av ständiga förbättringar, medarbetarna är nöjda med sin arbetsplats.

Kompetens och prestation

Medarbetarna får kontinuerlig återkoppling på sin prestation och har en dialog med sin närmaste chef om utvecklingsbehov, arbetsmiljö och hälsa. Prestation är att nå uppsatta

mål enligt affärsplanen och att agera i enlighet med värderingarna. 83 (83) procent av medarbetarna uppfattar att de får kontinuerlig återkoppling på sin prestation av sin närmaste chef.

Lean-arbetet, som är ett strukturerat arbete med ständiga förbättringar, utvecklar både affärsverksamheten och medarbetarna. 77 (73) procent uppfattar att deras kompetens utvecklas i takt med förändrade krav i arbetet, vilket kan jämföras med målet i affärsplanen som låg på 75 procent.

Den interna utbildningsverksamheten utvecklar och genomför egna utbildningar inom liv-, bank och sakförsäkringsområden samt ledarskapsutbildningar. Under året genomfördes totalt 8 752 utbildningstillfällen för medarbetare inom länsförsäkringsgruppen. Olika e-utbildningar används för att förstärka en lärande och innovativ kultur och införandet av medarbetarprofilen.

Under året genomfördes en kartläggning av framtida strategiska kompetenser och bemanningsbehov för åren 2017 och 2019 utifrån digital efterfrågan, förändrade omvärldskrav, ökade affärsvolymerna och en förstärkning av specialistroller.

Medarbetarskap och ledarskap

Tydliga krav och förväntningar finns på ledare och medarbetare baserat på värderingarna samt medarbetar- och ledarprofilen. Medarbetarskap innebär att varje medarbetare tar ansvar för sin egen utveckling vad gäller prestation, kompetens och hälsa. I medarbetarskapet ingår också att aktivt driva verksamhetsförbättringar. Ansvar beskrivs i personalpolicyn och arbetsmodellen för prestationsstyrning.

I samband med medarbetaravslut och uppsägningar följer Länsförsäkringar AB kollektivavtalets regler. Samtliga medarbetare utom koncernledningen omfattas av kollektivavtal.

Mångfald

Mångfaldsarbetet i verksamheten utgår från ett förhållningssätt som ska uppnå följande: skapa värde för kunderna, medarbetarna och samhället, göra skillnad som bidrar till lönsamhet, spegla samhället och kundbasen samt bredda rekryterings-

basen. Alla HR-chefer genomförde under året en mångfaldsutbildning.

Jämställdhets- och mångfaldsplanen reviderades under året för att tydliggöra mål, handlingsplaner och hur uppföljning ska ske. Den reviderade planen tar även upp jämställdhetslagen och diskrimineringslagstiftningen och hur de tillämpas.

När 14 studenter på universitet och högskolor rekryterades till Länsförsäkringar ABs sommarakademiprogram, var hälften av studenterna av annan etnisk bakgrund. Studenterna får genom programmet goda arbetserfarenheter och Länsförsäkringar AB får ta del av studenternas kompetens och idéer.

Samarbeten

Ett samarbete inleddes under 2016 med Handelshögskolan i Stockholm om ett affärsinriktat managementprogram "Rapid Acceleration Management (RAMP)". Programmet syftar till att fånga upp nyanlända med akademiska kunskaper och introducera dem i svenskt arbetsliv. En praktikant rekryterades under året till Länsförsäkringar AB via programmet. Andra samarbetsprogram för nyanlända är Korta vägen och Welcome Talent. Samarbete sker även med Diversity Charter Sweden och för andra året i rad med My Dream Now. Ett 30-tal medarbetare engagerade sig under 2016 och gick My Dream Nows klasscoachningsprogram som syftar till att hjälpa ungdomar i Stockholmsområden med hög arbetslöshet och integrationsutmaningar till en framtidstro.

Jämställdhet

Arbetet för en jämställd arbetsplats är ett prioriterat område. Vid rekrytering ska en jämnare könsfördelning uppnås i arbetsgrupper och inom olika chefsbefattningar. För 2016 skedde en ökning från 27 till 31 procent när det gäller andel arbetsgrupper med 40/60-fördelning på män och kvinnor. Se även tabell på sidan 23 för mer statistik kring jämställdhet.

En uppföljning av fjolårets resultat av Jämfix resulterade i 120 poäng, medianen för finansiella bolag är 119 och maxpoängen är 180. Nyckeltalsinstitutet anser att företagets jämställdhetsarbete fungerar bra. Fortsatt fokus framöver är en jämnare könsfördelning i alla yrkesgrupper. Enligt medarbetarunder-

Medarbetarstatistik Länsförsäkringar AB-koncernen inklusive Länsförsäkringar Liv

Medarbetare	2016	2015
Tillsvidareanställda, totalt	1 759	1 679
varav män	730	704
varav kvinnor	1 029	975
Tillsvidareanställda som rekryterats externt under året	185	182
Tillsvidareanställda som slutat och gått till annat bolag inom länsförsäkringsgruppen	13	7
Tillsvidareanställda som slutat under året	125	137

Medarbetare som rekryterats externt under året	2016		2015	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–30 år	23	17	20	20
31–40 år	27	35	35	30
41–50 år	41	22	29	23
51–60 år	13	7	17	8
61–	–	–	–	–
Totalt	104	81	101	81

Alla anställda är heltidsanställda oavsett om de arbetar hel- eller deltid. Medarbetare som har egna barn yngre än 12 år har möjlighet att jobba deltid enligt branschens kollektivavtal.

Åldersintervall alla medarbetare	2016	2015
0–30 år	184	177
31–40 år	454	446
41–50 år	594	566
51–60 år	439	411
61–	88	79
Medelålder kvinnor	44	44
Medelålder män	44	45

sökningen anser 80 procent av kvinnorna och 92 procent av männen att Länsförsäkringar AB är en jämställd arbetsplats. Alla medarbetare har möjlighet att få en löneutfyllnad som är en kompletterande ersättning till den allmänna föräldrapenningen. Nätverket Onet utvecklar och coachar framtida kvinnliga ledare som en del av det strukturerade jämställdhetsarbetet.

Lönenivån för män och kvinnor i lika befattningar på samtliga nivåer kvalitets-säkras genom en lönekartläggning, som enligt lag sker vart tredje år. Den senast genomförda kommer att avslutas första kvartalet 2017. Lönekartläggningen från 2013 visade inga skillnader på grund av kön för lika befattningshavare.

Hälsa och arbetsmiljö

Länsförsäkringar AB bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete med regelbunden

uppföljning av arbetsmiljön för att bland annat motverka stress och ohälsosam arbetsbelastning enligt nya arbetsmiljöföreskriften AFS 2015:4 som infördes den 31 mars 2016. Kontinuerligt sker även uppföljning av sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron har gått ner från 3,2 till 3,1 procent.

Årets medarbetarundersökning visade att 64 (56) procent av medarbetarna upplevde att de har en rimlig stressnivå i sitt arbete och 80 (77) procent upplevde balans mellan arbete och fritid, vilket får anses vara ett gott betyg. Chefer och arbetsmiljöombud fick under året utbildning i hur de kan stärka en hälsosam arbetsplats och hur samverkan mellan arbetsgivare och arbetsmiljöombud ska ske. Interna rutiner för riskbedömning och samverkan mellan arbetsgivaren och arbetsmiljöombud utvecklades under 2016 och kommer att införas 2017.

	2016		2015	
Åldersintervall chefer	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–30 år	1	4	2	4
31–40 år	23	21	23	23
41–50 år	46	55	47	57
51–60 år	33	29	24	32
61–	–	5	2	6
Totalt	103	114	98	122
Totalt	217		220	

Medelålder chefer	2016	2015
Kvinnor	46	46
Män	46	47

Könsfördelning chefer, procentuell fördelning	2016		2015	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Företagsledning	50	50	58	42
Avdelningschefer	48	52	47	53
Gruppchefer och teamledare	47	53	45	55

Könsfördelning ledning och styrelse, antal	2016		2015	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Vd	4	6	4	6
Ledningsgrupper ¹⁾	25	37	20	41
Styrelseledamöter ²⁾	28	38	30	44

¹⁾ Inklusive fackliga representanter.

²⁾ Ordinarie ledamöter inklusive fackliga representanter.

Sjukfrånvaro i procent	2016	2015
Total sjukfrånvaro som en andel av ordinarie arbetstid	3,1	3,2
Andel av total sjukfrånvaro som är långtidssjukfrånvaro, sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	44,4	46,8

Arbetsmiljöarbetet bedrivs inom arbetsmiljö- och jämställdhetskommittén. Här sker uppföljning av frågor som till exempel jämställdhet och mångfald, sjukfrånvaro, arbetsskador och medarbetarundersökningar. Inga diskrimineringsärenden rapporterades under 2016.

Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring som ger snabb tillgång till vård. Alla medarbetare har även möjlighet att löneväxla till tjänstepension samt teckna grupp-försäkringar till ett förmånligt pris via löneavdrag.

I sjukvårdsförsäkringen ingår sjukvårdsrådgivning, personligt samtalsstöd samt förebyggande hälsojourer. En tydlig rehabiliteringsprocess är införd i verksamheten. Avtal finns med Företagshälsovården om hälsokontroller samt behandling av arbetsrelaterade sjukdomar och friskvård subventioneras.

Transparens

Styrning och redovisning Hållbarhetsarbetets inriktning och styrning tydliggörs i flera policydokument och instruktioner. Hållbarhet finns högt på agendan hos styrelsen och i koncernledningen. Länsförsäkringar AB värnar om ett transparent förhållningssätt kring miljö- och samhällspåverkan.

Företagskultur och efterlevnad

Länsförsäkringar ABs företagskultur, etik och värderingar vägleder i hållbarhetsarbetet. Genom policydokument och riktlinjer tydliggörs arbetssätt och beteenden som rör hållbarhet. Ett proaktivt effektiviseringsarbete sker kontinuerligt för att minska negativ miljö- och samhällspåverkan, öka positiv påverkan och stärka erbjudandet.

Policyer och internationella initiativ

Länsförsäkringar AB har undertecknat FN Global Compacts tio principer om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption, vilket innebär ett tydligt ställningstagande för att följa och skydda dessa principer. Hållbarhetspolicyn, ägarpolicyn och uppförandekoden för leverantörer tydliggör skyddandet av FN Global Compacts principer.

Länsförsäkringar AB är medlem i flera internationella försäkringsbolagssamarbeten för att samverka och stärka konkurrenskraften utifrån olika marknadsutmaningar. Länsförsäkringar AB är bland annat medlem i

AMICE, Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe, som också har ett informations- och erfarenhetsutbyte bland medlemmarna kring hållbarhet.

Länsförsäkringar AB har även undertecknat internationella initiativ och har flera samarbeten inom hållbarhet, vilka har redogjorts för till exempel inom arbetet med ansvarsfulla investeringar på sidan 14. Inom ramen för försäkringsverksamheten finns samarbeten främst beskrivna på sidorna 15 och 18.

Hållbarhetspolicy

Under året infördes en hållbarhetspolicy i Länsförsäkringar AB utifrån styrelsens beslut. Syftet med hållbarhetspolicyn är att tydliggöra hållbarhetsinriktningen för medarbetarna, peka ut prioriterade hållbarhetsaspekter utifrån dialog med prioriterade intressenter samt tydliggöra hållbarhetsarbetets organisation och styrning. I policyn, som ersatte miljöpolicyn, tydliggörs exempelvis miljöhänsyn och försiktighetsprinci-

pen samt prioriterade områden inom bank och försäkring.

Uppförandekoden

Uppförandekoden för medarbetare är en uppsättning affärsetiska regler och riktlinjer som ska vägleda såväl medarbetare som chefer och styrelseledamöter i det dagliga arbetet i hur de förväntas uppträda och agera i enlighet med Länsförsäkringar ABs vision, värderingar, mål, strategier och externa krav.

Uppförandekoden reviderades under 2016 med förtydliganden i tolkningar av lagkrav, regelverk och etiska ställningstaganden. Under året lanserades även en obligatorisk e-utbildning Länskompassen som innehåller en utbildning i tre delar: uppförandekoden för medarbetare, säkerhet och hållbarhet. Både policy och e-utbildning finns tillgänglig på svenska och engelska.

Länsförsäkringar AB ingår i flera initiativ och samarbeten inom hållbarhet

Anti-korruption

Länsförsäkringar AB tar avstånd från all form av korruption och otillåtna förmåner, vilket tydliggörs i uppförandekoden och i policy mot otillbörliga förmåner. Institutet Mot Mutors (IMM) rekommendation om hur gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet får användas är en del av policyn mot otillbörliga förmåner. Det övergripande syftet med Länsförsäkringar ABs anti-korrupsionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är för privat vinning eller för att främja tredje mans intresse.

Inom Länsförsäkringar AB och respektive dotterbolag genomförs regelbundet en mutriskanalys i syfte att utvärdera risken för förekomst av mutor och annan otillåten påverkan. De områden som beaktas är respektive bolags verksamhet, storlek och organisation, marknad, kunder, distributionskanaler, samarbetspartners, sponsring samt inköp.

I e-utbildningen Länskompassen finns lärande exempel som syftar till att skapa medvetenhet och tydliggöra den omgivning och de risker för korruption som finns i koncernen. Policyn mot otillbörliga förmåner ger mer ingående vägledning kring de externa krav som finns. Medarbetarna kan vända sig till närmaste chef eller chefs chef vid misstanke om oegentligheter eller göra en whistleblowing-anmälan.

Whistleblowing-rutin

I syfte att motverka och stoppa brott eller misstanke om brott i verksamheten eller nära verksamheten, har en rutin för whistleblowing tagits fram så att medarbetare, kunder, samarbetspartners och andra som är anknutna till verksamheten kan rapportera misstänkta oegentligheter. Denna rutin ska ses som ett alternativ till övriga rapporteringsvägar.

I uppförandekoden finns information om rutinen. En anmälan om whistleblowing kan göras anonymt och den som gör en anmälan

kommer inte att drabbas av några arbetsrättsliga repressalier på grund av sin anmälan så länge uppgifterna inte är medvetet och uppenbart oriktiga. Under 2016 förekom inga whistleblowing-anmälningar.

Anti-penningtvätt och motverkande av finansiering av terrorism

Inom Länsförsäkringar AB bedrivs ett omfattande arbete för att begränsa risken för att verksamheten ska utnyttjas eller utsättas för finansiell brottslighet. Genom att bland annat upprätta en god kännedom om kunderna och genom aktiv övervakning och rapportering av transaktioner sker ett effektivt arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Även andra försök till bedrägerier, exempelvis kortbedrägerier bevakas, och det finns ett gemensamt system inom länsförsäkringsgruppen för avvikelserapportering. Medarbetarna utbildas och informeras löpande om bland annat regelverksändringar och nya trender inom området.

Global Reporting Initiative (GRI)

Länsförsäkringar ABs hållbarhetsredovisning, som upprättas årligen, har för 2016 upprättats utifrån riktlinjer i standarden Global Reporting Initiative (GRI) G4 för att uppnå en transparens och jämförelse både mellan företag och över tid. Sektorsupplementet för finanssektorn ingår. Länsförsäkringar ABs egen bedömning är att hållbarhetsredovisningen uppfyller kraven för GRI. Hållbarhetsredovisningen är inte granskad av tredje part. Såvida annat inte anges avser informationen Länsförsäkringar ABs koncern. Hållbarhets-

redovisningen ska tillsammans med årsredovisningen ge en god bild av Länsförsäkringar ABs ekonomiska, miljömässiga och sociala insatser och resultat. Innehållet har definierats baserat på en analys av verksamhetens väsentliga hållbarhetsfrågor samt Länsförsäkringar ABs förmåga att lämna upplysningar. Denna rapportering utgör även en "Communication on Progress" till FN Global Compact. Hållbarhetsredovisningen för 2015 upprättades enligt GRI G4 och publicerades i mars 2016.

Väsentliga frågor och påverkan

Aspekter	Väsentlig påverkan
Ansvarsfulla investeringar	Intern och extern
Ansvarsfullt erbjudande	Intern och extern
Samhällsengagemang - skadeförebyggande åtgärder, hälsofrämjande tjänster samt vetenskaplig forskning för människor och djur	Extern
Långsiktigt miljöarbete - förebyggande av klimatförändringar och miljöskador	Extern
Ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare	Intern

Aspekter	Väsentlig påverkan
Hög hållbarhetskompetens hos medarbetarna	Intern och extern
Regelefterlevnad, affärsetik	Intern
Hållbarhetskrav på leverantörer	Intern och extern

GRI innehållsindex

Standardupplysningar	Beskrivning	Sidhänvisning
Strategi och analys		
G4-1	Vd-ord	2-5, 12
G4-2	Huvudsaklig påverkan risker och möjligheter	12-17, 19, 64-73
Organisation		
G4-3	Organisationens namn	28
G4-4	Varumärken, produkter och tjänster	6-7, 28
G4-5	Hemort	94
G4-6	Länder där verksamhet finns	28, 31
G4-7	Ägarstruktur och bolagsform	10-11, 28
G4-8	Marknadsnärvaro	6-7
G4-9	Verksamhetens storlek	Framsidas insida, 46-47
G4-10	Anställda	23, 77-78
G4-11	Kollektivavtal	22
G4-12	Leverantörskedja	19
G4-13	Väsentliga skillnader i verksamheten	53
G4-14	Försiktighetsprincipen	24
G4-15	Externa principer och initiativ inom hållbarhet som organisationen stödjer	13-15, 18, 24
G4-16	Strategiska samarbeten och initiativ, nationella och internationella	14-15, 19, 22, 24
Identifierade materiella aspekter och avgränsningar		
G4-17	Dotterbolag	28
G4-18	Process för att rapportera innehåll och aspekters avgränsningar	12-13
G4-19	Väsentliga identifierade aspekter	12-13
G4-20	För varje väsentlig aspekt, visa aspektavgränsning inom verksamheten	25
G4-21	För varje väsentlig aspekt, visa aspektavgränsning utanför verksamheten	25
G4-22	Effekt av förändrad information som lämnats i tidigare rapporter och förklaringar till dessa	25
G4-23	Väsentliga skillnader jämfört med tidigare rapportering i omfattning och aspektavgränsningar	25
Intressenter		
G4-24	Information om intressentgrupper	12-13
G4-25	Grunden för identifierade intressentgrupper som verksamheten engagerar sig i	12-13
G4-26	Beskrivning av hur verksamheten engagerar sig i intressentgrupperna	12-13
G4-27	I dialog med prioriterade intressenter har följande frågor haft särskilt fokus	12-13
Redovisningsprofil		
G4-28	Rapportperiod	25
G4-29	Senast lämnad rapport	25
G4-30	Rapporteringscykel	25
G4-31	Kontaktuppgifter för frågor och rapportinnehåll	125
G4-32	Rapporteringsstruktur som verksamheten har valt.	25
G4-33	Extern granskning av rapporten	25
Styrning		
G4-34	Bolagsstyrning	10-11, 24-25, 38-44
Etik och integritet		
G4-56	Värderingar, principer, standarder, uppförandekod och etisk policy	24-25
Specifika standardupplysningar		
Beskrivning		
Sidhänvisning		
Ekonomiskt resultat		
Direkt ekonomisk påverkan		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	12-13, 24-25
G4-EC1	Direkt ekonomiskt värde som genererats och distribuerats	14-16, 74
G4-EC2	Finansiella risker och andra risker och möjligheter för verksamheten till följd av klimatförändringar	13, 15, 17
Indirekt ekonomisk påverkan		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	12-13, 17-19, 24-25
G4-EC8	Betydande indirekta ekonomiska effekter, inklusive effekternas omfattning	14-15, 17-19
Miljö		
Utsläpp och förebyggande av klimatförändringar		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	13, 15, 17, 19-20
G4-EN16	Indirekta utsläpp av växthusgaser, energi och utsläpp (GHG-protocol Scope 2)	19-20
G4-EN17	Övriga indirekta utsläpp av växthusgaser (GHG-protocol Scope 3)	19-20

Specifika standardupplysningar, forts. Beskrivning		Sidhänvisning
Leverantörers miljöpåverkan		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	19
G4-EN32	Andel nya leverantörer som har granskats utifrån miljökriterier	19
Socialt		
Anställningsförhållanden och arbetsvillkor		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	21-23
G4-LA1	Totalt antal och andel nyanställda, inhyrda och personalomsättning per åldersgrupp, kön och region	23
Hälsa och säkerhet		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	22-23
G4-LA6	Typ av skada och antal skador och yrkessjukdomar, förlorade dagar och frånvaro	22-23
Kompetens och utbildning, goda utvecklings- och karriärmöjligheter		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	21-22
G4-LA10	Program för kompetensutveckling och livslångt lärande	21-22
Mångfald och lika rättigheter		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	22-23, 43-44
G4-LA12	Sammansättning av styrelse och ledning och uppdelning av anställda utifrån mångfaldskriterier	23, 118-121
Lika lön för kvinnor och män		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	22
G4-LA13	Förhållandet mellan grundlön och ersättning mellan kvinnor och män	22
Leverantörer och arbetsförhållanden		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	19
G4-LA14	Andel nya leverantörer som granskats utifrån arbetsförhållandekriterier	19
Investeringar		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	14-15
G4-HR1	Totala antalet eller andelen av väsentliga avtal och kontraktinvesteringar som inkluderar krav gällande mänskliga rättigheter	14-15
Icke-diskriminering		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	14-15, 19, 23
G4-HR3	Totalt antal diskrimineringsincidenter och korrigeringsåtgärder under rapportperioden	14-15, 19, 23
Leverantörer och mänskliga rättigheter		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	19
G4-HR10	Andel av nya leverantörer som granskats utifrån kriterier för mänskliga rättigheter	19
Tillgängliga och enkla digitala tjänster		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	6-7, 16
G4-FS 13	Tillgänglighet i glesbefolkade eller ekonomiskt eftersatta regioner	6-7, 16
G4-FS 14	Initiativ för att förbättra tillgången till finansiella tjänster i landet	6-7, 16
Anti-korruption		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	24-25
G4-SO3	Andel av verksamheten som bedömts avseende risk för korruption och risker som identifierats	24-25
G4-SO4	Kommunikation och utbildning om anti-korruption, riktlinjer och rutiner	24-25
Produkt- och servicemärkning		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	6-7
G4-PR5	Resultat av tjänster som mäter kundnöjdhet	8
Finansiella tjänster, sektorupplysningar		
Produktportfölj/Revision		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	61-65
G4-FS7	Värdet av produkter och tjänster som ska leverera en viss social förmån uppdelade efter ändamål	14-16, 18-19
G4-FS8	Värdet av produkter och tjänster som ska ge en särskild miljönytta uppdelade efter ändamål	17-19
Aktiv ägarstyrning		
	DMA/Upplysningar om ledning och styrning	14-15
G4-FS10	Andel företag i investeringsportföljen som organisationen har påverkat i miljö- eller sociala frågor	14-15
G4-FS11	Andel tillgångar som omfattas av positiv och negativ miljömässig och social screening	14-15